

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A középtanccai törvényjavaslat és a szerzetes rendek memoranduma.

I.

(db.) A magyarországi törvényhozás minden három éves cyclusa alatt középtanodáinknak törvény általi rendezése céljából megjelenik *egy-egy törvényjavaslat* — mindenik kísérlet a vallásfelekezetek, de főleg a *katholikusok jogainak csorbitására a középiskolai oktatásban s főleg alapjaink elközösítésére*. A protestansok teljesen egyesülve s a legnagyobb apparatussal tiltakoztak mindannyiszor ezen javaslatoknak azon pontjai ellen, melyek autonóm jogaiknak csorbitását célozták, és *sikerült mindannyiszor az illető fenteknek megváltoztatását eszközölni*.

A katolikusok irányadó körei csak egyszer-más-szor hallatták szavukat, de nem hallatták azon apparatussal, mely gondolkodóba ejthette volna a törvényjavaslat szerzőit. Innen van, hogy a katolikusok jogköre nem csak párhuzamossá nem tétetik a protestansokéval, de az a javaslat *számos kifejezésével megcsorbítottatni szándékoltatik*.

A legujabb törvényjavaslat ellen a benedekrendiek, premontreiek, cisterciták és kegyesrendiek főnökei készítettek a maga nemében páratlan fölterjesztést a kormányhoz, melyben sajtáságos viszonyokat tartva szemük előtt elég óvatosan, mások érdekeit és jogkörét nem csorbitólag adják elő kívánalmaikat s ezen kívül csak is azon pontokra tevén még meg módosításait, melyek a katolikusok hitelveivel avagy a józan paedagógiával állanak ellentétben.

Az ezekben vázolt álláspontot mindenki teljesen értheti s értheti azt, hogy ők csak saját körükre szorítottak és épen azért a megkezdett ösvényt

tovább szélesíteni feladata a magyarországi katolikusoknak, mert itt nem csak az említett szerzetesrendek érdekeiről van szó, hanem az összes katolikusokéről; arról van szó, hogy az ideiglenesség címe alatt napról-napra csorbitott jogkörünket e törvényjavaslatban állandósítani ne engedjük, *ne legalább tiltakozás nélkül*.

Az említett szerzetesrendeken kívül ott vannak a minoriták, ferenczrendiek és Jézustársaságiak, ott vannak a saját alapítványaikkal bíró s részint tisztán egyházmegyei papok részint szerzetesekkel és világiakkal vagy mindhárommal vegyesen ellátott u. n. rom. kath. iskolák, melyek már alapításuknál fogva is sajátlagos jogkörrel kell hogy bírjanak, de főleg itt van a törvény által autonomikusnak elismert s beiktatott erdélyi egyházmegye saját gymnasiumáival, melyekben semmivel sem birhat kevesebb jogkörrel, minővel a protestansok saját iskoláik körében bírnak.

Ezen tanintézetek a fennidézett memorandum keretén kívül állanak s az ezeknek sajtáságos viszonyait, fenntartói jogkörét tekintetbe nem veheti. Ezek s az összes magyarországi katolikusok érdekében *az összes magyarországi katolikusok kell hogy felszólaljanak* részletenkint is és összesen is; ők kell, hogy hatalmas tiltakozásukat világgá bocsássák s ne engedjenek olyan javaslatot változtatlanul törvénynyé emelni, mely mint alább látandjuk, még azt is veszélyezteti, mi eddig kétségtelen volt. Nem volna hálátlan munka, ha az egyházmegyék papi és világi elemei együttes gyűlésekben észrevételeiket megtévén, ezen észrevételek közös memorandum alakjában a nagyméltóságú püspöki kar ál-

tal kellő helyre eljuttatnának. Ennyit kívántunk úgy általánosságban megjegyezni, jövőre hagyván a részletes megjegyzéseket úgy a javaslatra, valamint ezzel kapcsolatosan a tanítórendek főnökei által tett észrevételekre is.

Párbeszéd a vallás nélküli erkölcsről.

J. Isten hozott kedvesem. Minek köszönjem a ritka szerencsét? Talán valami érdekes mondani valód van; talán valami fontos ujság?! Nagyon kíváncsi vagyok reá, mert hiába, a kíváncsiságot, nemünk ezen kiváló tulajdonát nehéz levetkezni, főleg napjainkban, midőn még a férfiak is oly kíváncsiak, oly mohó kíváncsisággal várják a hírlapokat. De ülünk le, kedvesem! Légy otthon.

Á. Sem nem valami érdekes mondani való, sem nem valami fontos ujság az, mi engem ide hozott, az egyedül a te becses személyed, kinek társaságában oly jól találok magam mindig; — daczára annak, hogy rendszeren leczkértetsz, — de hiába, jó szived mindent felelted s aztán neked józan elveid vannak, rendszeren igazság, a mit mondasz, sokszor azután kezdem fontolgatni szavaidat s ha későre is, felismerem az igazságot azokban, mert csakugyan igaz azon állítás, az ember folytonosan az igazság után vágyik. De ne nézz úgy! Igazat mondok! Le mondottam a mohó ujság-olvasásról, legfőlegb némelykor szépirodalmi lapot olvasok. Tehát ne várd, hogy neked ma, mint ezelőtt, csak ujságolok.

J. Nagyon csodálkozom rajtad. Mennyire megváltoztál! Mily szenvedélyes hírlap olvasó voltál! Mondd el mi az oka ezen nagy változásnak? Ennek érdekes és tanulságos oka lehet.

Á. Hogy a kedvem az ujságolvasástól annyira elment, oly oka van, mely veled együtt mindenkit, ki embertársát és hazáját szereti, a legnagyobb szomorúsággal tölt el. Vagy hol van az a honfi, hol van az a honleány, kit el ne szomorítana az, mit a napisajtó az ő publikumának oly mohó sietséggel tálal fel. Már majdnem ott áll az olvasó közönség, hogy az ujság-lapnak csak azon részét tartja az olvasásra méltónak, hol az orgyilkosságok érdekfeszítő részletei beszélgetnek el; hol ezen cím diszeleg: „Lovagias elégtétel“ a mely alatt a cifrábnál cifrább párbajok vannak leírva; hol a különféle hivatalos egyének sikkasztásai és megszökései iratnak le. Ezeknek olvasása mindannyi tördőfések voltak szivemben, sokszor könnyekre fakadva, majdnem kétségbe esve kiálték fel: Szegény édes magyar hazám! Mi lesz belőled? Megfogyva bár, de törve nem a sok csapás után, még állsz, mert becsületes, erkölcsös voltál, de a csapások legnagyobbika ijeszteget s fenyeget, midőn azok, kikben bízál, főbjeid állásukhoz hűtlenek lesznek; midőn a törvényhozók a törvények lábbal tiprásával egymást egy kis össze-

szólalkozás miatt öldöklök, példájukat követik az alsóbbak. Ezek nagy csapások édes magyar hazánkon! Jó lenne, kedvesem, ha ezeket bevennétek a mindenszentek lytaniájába, mert ezek nagyobb csapások, mint az „Éhség, dőghalál, háboru.“ „Tűz és árviz.“ Mert folytonosak kezdenek lenni és még növekednek. De ha mindezen újabb csapásokat bevennétek, jól megnyulna a lytania, addig járhatnátok egyik templomtól a másikig és én hogy gyönyörködném s nevetgelnék az ablakból az ájtatos meneten.

J. Csak nem tudod levetkezni szent vallásunkkal s annak magasztos, lélekemelő ájtatos gyakorlataival gunyolódó természetedet. Hidd el nagyon sajnállok s nagyon elszomoritanak nemcsak az erkölcstelenséget rajzoló szavaid, hanem az utóbb mondott gunyolódó szavak is. De a mi legelszomorítóbb, az, hogy azok is, kik ezen állapot fölött leginkább szomorkodnak, legalább így mutatják — mert a közügyek vezetői, a törvények végrehajtói, nem találnak orvoslást a baj ellen, sőt még növelik a veszélyt öntudatlan vagy roszzakaratu eljárásukkal, midőn a népben a vallásos szellemet gyöngítik, mert vallás nélkül erkölcs annyi, mint fából vaskarika.

Á. Ugyan belemerültél! Utoljára még kitalálsz a bajokát s még olyan híres leszesz mint az orleáni szüz, a haza megmentője.

J. Csak ne élcelődjél, midőn oly komoly tárgyakról beszélünk. Én ismét mondom, a hozzád hasonló lelkületű emberek nagyon sajnálom. A haza, a közjó mindig nyelveteken van s nem tesznek semmit, ha csak azt nem tartják valami nagy hazafias tettnek, hogy némelykor az árvizkárosultak vagy tűzkárosultak javára báloztok, szini előadást rendeztek; ez is valami, több mint semmi. A vallástalan kor még akkor is élvezni akar, midőn alamizsnálkodik. A jótékonyosság ezen neme kezdi felváltani a ker. szeretetből eredő jótettek gyakorlását. A jó hazafi, a jó emberbarát nem azért jó, nem azért tesz jót, hogy dicsértessék, hogy élvezzen, hanem azért, mert megérti Istentől réaszabott azon kötelességet, melynélfogva tartozik anyagi és szellemi tehetségeivel hazájának és embertársainak javát előmozdítani. A ki így gondolkozik, az valódi erkölcsös s csak az ilyen lehet jó államférfi, hivatalnok, polgár, s bármily állásban csak az ilyen maradhat minden körülmény közt az igazság útján.

Á. Telát a baj oka szerinted az, mert a világ napról-napra mindinkább kezdi elhagyni az ősvallást; hiába haladunk, az ész isteniti magát, még majd azon módot is feltalálандja, hogy mehessen az ember a holdba s hogyan közlekedhessék a holdban lakó emberekkel.

De kedvesem! Az Istenért, igen elfogultan beszélsz! Hogyan mondhatod, hogy a vallástalan ember nem lehet jó hazafi, nem járhat az élet minden körülménye között az igazság útján?! Hát mennyi nagy országos hivatalnok van, kikről el lehet mondani, hogy vallástalanok. Hát ezek ne lennének jó hazafiak? Tehát nemde mégis csak lehet vallás nélkül erkölcs?

*) Előadták Jánosi Veronika és Ágoston Mária, a gyergyó-szentmiklósi „Fogarasy“ leánynevelde növendékei.

J. A mit mondtam, azt ismét határozottan állítom. Az, hogy sok magas állású egyén vallástalan, nem azt bizonyítja, hogy vallás nélkül lehet erkölcs, hanem ellenkezőleg világos bizonyítéka annak, hogy a napjainkban oly nagy számmal jelentkező hivattal való visszaélések, orgyilkosságok, különféle párbajok, öngyilkosságok, sikkasztások okai nem másban keresendők mint a vallástalanságban. A vallástalan ember a törvényt csak addig tiszteli, míg fél az emberektől; n helyt biztoss a felől, hogy gonosz, igazságtalan tettei tiokban maradnak, nem irtózik semmitől, mivel magának jó földi életet biztosíthat. Az ő elve: élvezni itt a földön, nem gondolni senkivel, semmivel, csak neki jó élete legyen. A vallástalan ember nem is gondol a mértékletesség sarkalatos erényére gondatlan költségeiben, s ha sajátjából nem telik, igazságtalan uton ügyekezik kicsapongó életmódjához szükséges pénzhöz jutni, vagy ha idegen pénz van kezére bizva, nem irtózik azt eltékozolni s aztán, ha rajtaveszt, a végsőhez folyamodik, gyáva lesz, elhagyja minden ereje, a szegyet, a büntetést nem képes kiállani, — öngyilkos lesz. Így halmaz bünt bünre, megfosztván magát életétől, igazságtalanságot követ el Isten, önmaga s az emberi társadalom ellen. A vallástalan ember kevély, fennhéjázó, a legkisebb támadó szó vérig sérti s kész a párbaj s így tovább. Példákkal tudnám bizonyítani szavaimat, de a hivatalos egyéneket nagyon respectálom s félek, nehogy midőn a rosszakat felemlítem, a jók iránt való tiszteletet is gyengítsem. Ebben a tekintetben nem maradnak el a hírlapírók. Azért még azt sem mondom, hogy nem rég is két volt miniszter miként hányt egymásra a vizes lepedőt; felfedeztetvén ugyanis, hogy alattuk az államkincstára egy millió forintig lett megkárosítva, egyik sem akart ura lenni a kárak s aztán szépen elhallgattak. Szó a mi szó, vallás nélkül nem lehet erkölcs. Az a valódi hazafi, a ki úgy felházkodik az igazságos, mindenütt jelenlévő Istenhez, mint a hazájátért megőrült legnagyobb magyar, Széchenyi, halld! Elmondom:

„Mindenható Isten, hallgasd meg minden órai imámat. Töltsd el szívemet angyali tiszta szeretettel embertársaim, hazám s honfaiam iránt. Világosíts fel engem egy cherub lángszellemvel, erős eszével. Engedj a jövőbe pillantanom s megkülönböztetnem a jonak magvát a gonosznak magvától.” Így imádkozék naponkint a nagy hazafi s lett a valódi honszeretetek példányképe. De az ő hazaszeretete vallásosságából eredt; ő nagy eszű tudóshívő volt s pedig buzgó katolikus hívő.

Á. Szavaid mély gondolkozásba ejtettek, sok fontos igazság jut eszembe, melyeket komoly katolikus szellemű könyvekben olvastam még az előtt, hogy regény olvasáshoz fogtam. A regényolvasás tett engem felületes, egyoldalú gondolkozóvá s ez fosztott meg majd nem a tiszta erkőlctől. Oh ha te nem lettél volna kedvesem! Talán el is veszttem volna, úgy belemerültem a kalandos regények olvasásába. Ez volt oka annak, hogy a jó Isten boldogító eszméje szívemből majd nem kiveszett. De most belátom mi az igazság; belá-

tom mi boldogít. Ezer hála a nagy irgalmu Istennek s forró köszönet neked kedvesem.

Ugy van, belátom, hogy nem hiába ügykezett minden nép az igaz egyház kebelébe felvétetni, mert annak isteni tana s Isteni intézményei az emberek mennyei és földi boldogságának bizonyos eszközei. Most világos előttem, mi az oka annak, hogy azon népek, melyek legelőbb elfogadták a vallást, a legműveltebbek. Világos, mi az oka, hogy a míg a keresztény európai népek a tudományok s a művészetek minden ágában annyira előre haladtak, addig a török a legelső fokon maradt, sőt süllyedt s most végvonaglásban van.

Ugy van! Hiszem s erősen kezdek meggyőződni arról, hogy vallás nélkül nem lehet erkölcs; azt pedig tanultam s mindig hallottam tudós egyházi és világi emberektől, hogy az igaz vallás öre csak a római kath. anyaszentegyház; tehát az igaz, tiszta erkölcsnek is. Azért a kath. egyház méltán és jogosan kiálthat s kiált is minden időben a költő szavaival a népek és nemzetekhez: *„Félem, félem! Csak itt, csak itt az üdv.”*

De mondd kedvesem! Miért nem minden nagy-eszű hazafi olyan mint a nagy magyar: dicső emlékü Széchenyi? Hiszem, hogy valaminth mindent, úgy ezt is okosan fogod megfejteni.

J. Egyszerűen s magyar őszinteséggel kimondom: a tudatlanság. Daczára nagy eszűknek legkevesebbé ismerik az egyházat s annak magasztos rendeltetését. Minden egyebet tanulmányoznak egész életükben, csak ezen világra szóló isteni intézményt nem. Miért? Azért, mert jól tudják, hogy ennek törvényei a test és rendetlen kívánságok megfélemezését követelik, az anyagi emberek ettől padig irtóznak. Azért nem is akarnak tudni az ilyen egyházzól, szeretnék, ha nem is volna. Aztán jól tudod, hogy a tudatlanság gögje milyen. Egy felvilágosító adomát mondok ide vonatkozólag. ©

Noé atyánk Isten rendelése folytán az állatokból az egy-egy párt terelgeti a mentő bárkába. Szép csendesen lép be oda a nagy elefánt, oroszlán, tigris, a délczeg ló stb. stb. Jó a szamar is, de az ajtónál megáll, kezdi próbálgatni első lábaival, ha valjon megbirja őt a bárka. Észreveszi ezt Noé, jót üt egyet reá, ilyen meg amolyan csunya állatja, ha ez meg amaz nem fél bemenni, nem kételkedik, te teszed? A szent atyák általános tanítása szerint a bárka az egyházelőképe, valamint csak azok menekültek meg a vízveszélyben, kik a bárkában voltak, úgy az emberek közül is csak azok menekülnek meg a végveszélytől, kik az egyházban vannak. Noé jelképe az atya világ gondoskodó Istennek, ki sokszor szintén csapásokkal kergeti az igaz egyházba azon embereket, kiknek szemük van s nem akarnak látni, fülök van, s nem akarnak hallani. Mennyi világhírű tudós, kik a világot betöltötték tudományukkal, éltek csendesen smunkálkodtak az egyház kebelében. Nincs a tudománynak oly ága, melyben az egyház az ő hiveivel vezérszerepet ne vitt volna.

Nagyon örvendek, kedvesem, hogy az igazságot kezdéd belátni. Fogj komoly olvasmányokhoz, s akkor csak erősebb leend az igazság iránt való meggyőződésed s ahhoz való ragaszkodásod. S ügyekezéssel egész életedben, hogy mások is ezen igazságot megismerjék, ebben éljenek és haljanak s akkor leendesz jó honleány s akkor fogod megérteni és teljesíteni, mit a nagy költő mond:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hive oh magyar!
Bölcsöd az, majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.“

(Vörösmarty).

Á. Igaz, úgy van, erősen megvagyok győződve, hogy csak akkor lehet rendületlenül hiv az ember hazájához, ha rendületlenül hiv hitéhez, ha öntudatos érzéssel mondhatja ezt is:

„Mitednek rendületlenül légy hive oh magyar!
Bölcsödől sirodig szent kegygyel ez takar,
A nagy világon e kívül nincsen számokra hit,
Áldjon vagy verjen sors keze, esupán ez üdvözít.“

Ezzel jó, áldásteljes szavaidért ezerszeres köszönetet mondva, egy ideig bucsut veszek tőled. Nem fogom feledni szavaidat soha. Az Isten áldjon meg kedvesem.

Szabó György, s. k.
segédlelkész, hitelemző.

T Á R C S A.

Meghívás.

(Németből.)

A templomban egy jámbor földmives
Ült, s hallgatá a szent beszédeket;
Az üdvözítő így szólt egykoron:
„Van-e mit ennünk kedves gyermekek!“
... És meghatotta mélyen a beszéd
A jámbor ember bánatos szívet.
S így szól magában: „Édes Jézusom
Te kérded ezt!... Oh hogyha éhezél,
Jőjj asztalomhoz majd vasárnapon,
Te nálam várva-várt vendég leszel!
Igaz, hogy én csak földmives vagyok,
És dus ebédet nem is adhatok;
De kegyedbe — mely mást is befogad
Vedd szeretettel meghívásomat!“ —
S örömmel telve hazafelé tart,
Ezt mondja folyton egész hét alatt.
Vasárnap reggel nyugtalan nagyon:
„Legszebb baromfid készítsd anyjokom!“
Készülj sietve, tisztíts házat, udvart,
Tégy a szobába rózsakoszorukat;
Nagy vendég fog ma itt ülni velünk,
Kit asztalunknál megvendégelünk.
A gyermekeket öltöztess fehérbe,
Ugy álljanak a nagy vendég élébe!“
S mosolygva jönnek most a gyermekek:
„Oh mondd atyánk, ki lesz vendégetek?“

Az anya kérdi: „Hát mondd meg nekem,
Talán egy ur lesz ma ebédemen?“
Az atya hallgat, s csak mosolygva lép,
Arczán az öröm rózsapírja ég.
Mekondul végre a templom harangja,
S a hiveket imára hívogatja;
A jámbor ember ott is egyre kéri:
„Oh kérlek Jézus házamhoz betérni!
Te éhezél; s az forró ohajom,
Hogy enned adjak édes Jézusom!“...
Amint a jámbor elsiet haza,
A tűzhelynél áll a ház asszonya,
A hus puha, a leves jó kövér már,
A csinos asztal fölterítve áll.
Aztán az óra üti a delet,
De a nagy vendég még meg nem jelent.
Egy óra is lesz. Aggódik az asszony;
„Valjon hol késik vendégünk ily hosszan?
Az étel szárad és a gyermekek
Kérdőleg néznek, nagyon éhesek.
Ki az a vendég? Én úgy gondolom,
Hogy meghívásod hasztalan nagyon!“
De az atya biztatja gyermekit.
„Csak tűrjete!“ így szól mindig nekik.
Aztán az égre fölveti szemét,
S imára teszi össze két kezét:
„Jőjj Üdvözítőm, én enned adok,
És áldd meg a mit szent kezéd adott!“
... Az ajtó koppan; egy öreg belép
Ezüst hajszálak borítják fejét.
„Isten nevében kérlek emberek,
Oh nyujtsatok egy darab kenyert!
Régóta már, hogy éhezem nagyon,
Oh segítsetek az éhnyomoron!“
— — S a földmives örömmel telve kél,
Jőjj, jőjj öreg, mért késedelmezél?
Ott fent a szék számokra régen áll
Ebédünkhöz ép jól kopogtatál!“
S az öreg koldust ott leülteti
Két szemé örömkönyekkel teli.
„Hallgasd meg tehát édes anyjokom,
Jézust meghívtam mult vasárnapon:
Tudtam, ha hívom az Üdvözítőt,
El nem fog térni kis házunk előtt,
Oh gyermekim, tudjátok meg, hogy ma
E vén koldussal Jézus jött maga!“

Rényey Károly.

A pénz beszél, a kutya ugat.*)

— Humoreszk. —

Írta és felolvasta: Sándor Kálmán.

III.

(Vége.)

„Ember tervez, Isten végez!“ És az Isten sokszor ke-
resztül huzta az ember számítását. Gyémántkővi szöknő
akart, s magán segíteni akarva, cselhez folyamodott,

*) L. a „Közm.“ 1881-ki 50 és idej 1 számát.

igéretet tőn, hogy 5 percz mulva, vagy a kutya vagy a pénz beszél; de egyikből minden esetre része lesz a közönségnek.

Elmondottuk ezt már mind; elmondottuk azt is, hogy a közönség *háromnegyed része* még mindig bizott a kutya éberségében és nem gondolt a Gyémántkövi kutyaságára. — Hanem azt még nem mondtuk el, hogy a közönség *egynegyed része* nem ült fel a Gyémántkövi igéretének, és szintén arra gondolva, hogy „segíts magadon, és az Isten is megsegít!“ a pénztárt őrizet alá, és Gyémántkövit ostrom alá vette az 5 percnyi szünet alatt.

Ha a pénztár nem lett volna elfoglalva, az interpellatiók még nem ijesztették volna Gyémántkövit, a nagyján, a kinok kinjain már úgy is tul volt. — Helyzetével leszámolt, a végső reménye az volt, hogy míg ő szóval tartja az interpellálókat, az alatt Rózsahegy-i a kapott utasításhoz és az újabb szükség által eredményezett testvéries megegyezéshez képest, elszökik a pénztárral, s Gyémántkövinek nem lesz nehéz, az előadás újabb megkezdése és az interpellálók visszatérte után, a már azalatt biztonságba helyezett pénztár után szökni, s azon megosztzkodni. Űthették volna aztán a nyomukat bottal, ha e terv sikerül. — Még a kutyát is ott hagyták volna a közönségnek, szőröstülbőröstül, s így család se lett volna; vagy ha igen, végezzenek a közreműködővel: a kutyával; beszéltessek azt, mert annak beszélése volt ígérve csupán.

Ha ez a terv sikerül, úgy nincs baj, — ebben megegyeztek volt Gyémántkövi és Rózsahegy-i is; de mikor észrevették, hogy Rózsahegy-i a pénztárral körül van fogva s a pénztárra a rendőrbiztos kezét tett, nem vették olyan hidegvérűleg a dolgot, mint csak pár perczel előbb tevék. A menekülés lehetetlen volt. Kivágni már nem lehetett. — A kegyelemre való feltétlen megadás látszott a bár vésteljes, de egyedüli kibuvó lyuknak.

„És a hol a legnagyobb a szükség, ott van Isten segítsége a legközelebb,“ — a hol az emberek már nem segíthettek, segített az Isten.

Az ötödik perczen a helyszínére érkezett — *Tüzkövi a hasbeszélő* — a ki épen ez este érkezett meg e városba, a más napon tartandó országos vásárra, és a falragaszoknál értesülvén ez előadásról, azonnal ide sietett, nagyon kíváncsi lévén arra.

Mint midőn a halálra ítelt a pár percz mulva halált hozó sortüzzel szemközt áll, s az „egy“, „kettő“ jelzése a sortüzre elhangzott már, és a „három“ jelzése előtt — *kegyelmet kap*, úgy érezte magát e perczen Gyémántkövi. Összecsókolta örömeiben az öreg hasbeszélőt, a ki őt különben oly ügyesen reá szedte. Segítségért, kegyelemért könyörgött, rimánkodott, esdekelt, hogy: „Beszéljen a kutyájával,“ mert az ha látni fogja, újra beszélni fog. Az öreg Tüzkövi nem volt az az ember, a kit a szép szó és még inkább a szép pénz meg ne lágyított volna. A bevételben való osztzkodás feltétele alatt, kihuzta őket a sárból.

Az előadás 5 percnyi szünet után csakugyan megtartott. A kutya csakugyan beszélt — mint előbb, úgy most is a gazdája szájával, a mit a hasbeszélő félreértések kikerülése végett meg is magyarázott a közönségnek, s a közönség jól mulatott az előadáson, meg volt elégedve azzal; lehetetlenséget ép oly kevéssé kívánt, mint a bűvésztől, a ki a mollinári tallérokot szájával állítja az előadáson elő; de ha valójában is értene e mesterséghez, úgy alig ha produkálná magát a közönségnek egy pár hatosért.

Előadás végeztével, sem Gyémántkövinek, sem Rózsahegyinek többé kétsége nem volt a felől, hogy: „*A pénz beszél, a kutya ugat.*“

Kisebb közlemények.

— **Székelyföldi oltáregylet.** (Folyt.) És most átterek a jelen év október hó 9-én tartott bizottmányi és közgyűlés tanácskozásainak ismertetésére:

1. A bizottmányi gyűlés báró Szentkereszty Stephánie ő méltóságának elnöktele alatt a rendes tisztviselők és 20 bizottmányi tagnak jelenlétében megkezdette tanácskozását délután 1-órakor Kantában, a gymnasium rajztermében.

Mindenekelőtt az ápril 25 s következő napokon tartott kiállítás alkalmából felvett bizottmányi gyűlés jegyzőkönyve hitelesített, — azután a tárlat előtt kiosztott, de még be nem küldött gyűjtőivek visszazármaztatása megsürgettetett; az időközben érkező szokott kérvények mi módon leendő elintézése felett élénk eszmecsere folytattatott, és határozatba ment, hogy ha oly czikk kérelmeztek, mely készletben van, adassék meg; ellenben csakis a közelebb tartandó tárlat alkalmából fog a kérés tekintetbe vétetni. Továbbá felolvastatott *Dr. Fogarasy Mihály* erdélyi püspök oltáregyleti fővédnök ő nagyméltóságának 2025 számú nagybecsű levele, melyben egyletünknek egy gyönyörű veres csulát minden hozzátartozókkal, egy turibulumot naviculával kegyeskedtet küldeni, melyért a bizottmány nemcsak jegyzőkönyvileg, hanem egy külön feliratban is hálás köszönetét kifejezni elhatározta. Nem különben örömmel vette tudomásul a bizottmány a kegyelmes ősz Főpásztor urnak 2800 számú atyai választát, melyben köszönetet mond a hozzá nevenapja alkalmából elnöki uton intézett üdvözlétért.

Az értekezlet egyik nevezetes pontját képezte meg elnök bárónő ő méltóságának azon köztetszés- és helyesléssel fogadott indítványa, melyben felhívja a gyűlést, hogy az alap erejéhez képest, az ezután rendezendő tárlatoknál a fájdalom nagyon sok helyen inkább botrányt, mint buzgalmat keltő izléstelen *képek, szobrok, fessületek* stb. helyett illő olajfestményü oltárképek, statuák és feszületek stb. szereztessenek be, hogy azoknak szemlélése által a hívőkben az áhitat és buzgalom szent érzelmei felkeltessenek és öregbítsenek. Indítványa végén így szól a nemeslelkü elnök bárónő: „Ézt kérem jegyzőkönyvre venni, hogy halálom esetén, le-

gyen nyoma ezen tapasztalásból merített tanácsomnak, mely hogy időről—időre követtessék — mindnyájokat kérem, hiszen érezhették azon lélekiemelő érzemeket, melyeket egy valódi szép kép, egy szobor megtekintése okoz. —

Végre a bizottmány hálás elismerést és köszönetet szavazván *Bálint Károly* egyleti igazgató ur ő nagyságának, id. *Dávid István* alelnök. *Landt József* tárnok uraszszonyoknak és a közreműködőknek a tárlat rendezése körül kifejtett ügybuzgalom- és fáradozásaiért, — némely ujszegédnök kinevezése — az egyleti ruhaszekrény, könyvek és irományoknak állandóan hol leendő elhelyezése, — az egylet évfordulati napjának — nov. 10. — mint egyszersmind felséges királynénk dicső névnapjának miként leendő megszentelése felett történt megállapodásai után tanácskozását bezárta délután 3 óraker.

Ezen idő alatt a vidéki egyleti tagok is szép számban megjelenvén, kezdetét vette a közgyűlés. —

(Folyt. köv.)

— **A medgyesi rom. kath. nőegylet** — mint lapunknak írják — mult évi decz. 24-én a karácsonyi szép ünnep alkalmából több darab téli ruhát készítetett, s a helybeli szt.ferenczrendiek házának egyik termében gyönyörű karácsonyfát állított fel. Esti 5 óraker, szép számu közönség jelenlétében, vette kezdetét az ünnepélyiyé vált jelenet, a kath. elemi iskola növendékei által „Dicsőség Istennek“ eléneklésével; erre még néhány karácsonyi ének énekeltetett.

Az ének szép és kedves volt, az ártalanság szel-leme elbájolta a jelenlevők füleit és szíveit! Erre néhány ez alkalomra illő magyar és német szavalat követekezett szintén az iskolás fiuk részéről. Itt lehetett látni drága gyöngyöket: a nemes keblű, jötevő nők részvét- és örömkönyeit; a szegény, árva gyermekek ártatlan arcairól le lehetett olvasni a benső örömet.

Végül a ruhák és csecsebecsék kiosztására került a sor: 14 árva gyermek, fiu és leány lett felöltöztetve, s megajándékozva még csecsebecsékkel is.

Az iskolába járó gyermekek pedig mindnyájan iskolai szerekkel lettek megajándékozva.

És ez alkalommal, ezen kath. jellegű nőegyletnek egy igen szép jellemvonását, dicséretes báját láttuk, a mennyiben, nem tekintve felekezeti jellegére, azokat is szeretettel ölelte kebelére, s részesíté jótéteményeiben, kik tulajdonképen nem tartoznak az ő felekezeti kötelékébe.

Végül nem lehet említetlenül hagynom azok neveit, kiknek kiváló érdemük van abban, hogy minden oly szépen sikerült. Legelőször kell emlitenem özv. *Martignoniné* ő nagyságát, mint az egylet elnöknőjét, ifj. özv. *Schuch Teréz* és *Mauks Gyulané* ő nagyságaikat, kik semmi áldozatot, semmi fáradságot nem kiméltek a kitűzött cél megvalósíthatása érdekében.

Tisztelettel kell emlitenem a helybeli szt. *Feren-cziek főnökét* nt. *Both Názár* urat is, ki mintegy éltető lelke az egész egyletnek! Ajándékozta meg Isten ezen nemes szívű s fennkölt szellemű leányokat s jötevőket

hosszu boldog élettel; s leljék fel legfőbb jutalmukat a jöttetből származó nemes öntudatban: ez a legszebb s legvalódibb jutalom! Legyen tehát dicsőség mennyben Istennek és béke velünk!

Józsa János.

— **Programm-szemle.** *A csik-somlyói rom. kath. főgymnasium értesítője az 1880/81. tanévről.* Értekeznek benne 23 oldalon *Pap András* tanár „*A magyar nemzet királyválasztási- és a Habsburgok örököségi jogának kérdéséről a mohácsi vészig*“ s azután *Imets Jákó* teszi közzé „*A csik-somlyói rk. főnevelde alapítványainak nagybecsű ismertetését*“ 15 oldalon.

A tanári kar 14 tagból állott, kik közül 9 világi, 3 egyházmegyei áldozó pap és 2 szt. ferenczrendi szerzetes. A világiak közül egy a tanári vizsgálat alól felmentetett, 5 tanképesített rendes tanár, 3 pedig helyettes; a paptanárok közül ismét tanképesített egy, a többi szintén helyetes tanár.

A tantárgyak egyik-másik tanár kezében a leg-tarkább vegyületek képezik; ígyegyük mennyiség-, ásvány- közet-földtant és latin nyelvet tanít s pedig a felső osztályokban, egy másik földrajzot, görögöt, történelmet és természetrajzot szintén többnyire a felső osztályokban.

A tananyag valószínűleg az átmeneti nehézségek folytán még oly osztályokban sem mindenütt felel meg a tanterv követelményeinek, melyekben más intézetek már a rendes tantervet követik; így a latin és a földrajz az 1 és 2-ik, a földrajz a 3, a számtan a 2, az algebra a 4, 6 osztályban; math.-phys. földrajz a 3 osztályban meg éppen nem tanítottak. Különbön kiváló megemlítést igényel a felső osztályokban a nyelvekből tanítottak pontos részletezése, mely valóságos képét adja a követett módszernek, míg ellenkezőleg az algymn. tantervében éppen az ellenkező végletek uralkodnak. Bizonyosan nyomdahiya lesz az, hogy a 4-ik osztályban a földrajzból 2 óra helyett 3-at, a meny-nyiségtanból 3 helyett 6 órát s így összesen heti 29 helyett 34 órát tanítottak.

A tanügyi adatokból felemlítjük: a) a decz. 18 iki conferentia az „osztályjelentés előírt mintáját, miután abban nem lehetett alkalmasan indokolni az elmulasztott órákat, hiányosnak találta és az átváltoztatásról gondoskodik (miként?); b) heti szünidőül a *szerdanapot* használja fel a testület a távolabb Csik-Szeredában éppen e napon eső vásárok miatt; c) 1881. márcz. 29-ről 7889. közokt. minist. sz. a kelet rendelet szerint *véglegesen engedélyeztetik az érettségi vizsgálatok megtarthatásának joga*; d) a tanártestület irodalmilag és társadalmilag is tevékenyen működik; e) a szt. Mihályról nevezett főneveldeben 34 alapítványos, 5 magán ösztöndíjas, 12 fizetéses és 3 ingyenes tanuló láttatott el; f) az ifjuság orvosilag többször megfigyelés alá esett s az externus ifjuság szállásai orvosilag megvizsgáltattak.

Az önképzőkör *Móricz Gyula* tanár vezetése alatt az V—VIII. osztály tanulóiból 54 tagot számlált. Tartatott 11 összejövetel, melyeken költemények és műbeszédék szavaltattak és megbíráltattak. Beadatott és megbíráltatott 9 prózai, 14 költői, és 4 fordított mű, me-

Iyek közül néhány a kör írott lapjában a „Haladás”-ban látott napvilágot. Két pályázat is tüzetett ki 5 és 3 frt díjjal a következő kérdésekben: „Minő alkotmányos jogokkal bírtak őseink az Árpádok alatt s mit tettek ezen korszak végével, hogy a kormányra befolyásukat biztosítsák?” — „Legenda szabadon választott tárgyról”. — Pénztári forgalma 9 frt 40 kr.

A csik-somlyói gymn.-nak van egy komoly baja, az t. i. hogy az externus tanulók részére olyan lakást nem találhatnak, mely a nevelés igényeit bár kicsinyben is kielégíthetné, s csodálatos, ezt tudja mindenki, hangoztatja mindenki s jajgat fölötte mindaz, a ki csak legkevésbé is érdeklődik ezen tanintézet iránt és mégis daczára a tanártestület törekvéseinek, daczára az igazgatóság nyílt lépéseinek, a baj ma is rágódik ez intézet testén s Csikmegye, melynek gyermekeiről van szó, inkább heverteti pretorialis épületét, mintsem segédkezve nyujtana ezen nyílt sebnek a gymn. testéből való kivágására.

A tanári és ifjúsági könyvtár jelentékenyen gyarapodtak; a phys. szertárra 158 frt. fordított. Jutalom is osztatott ki elég különösen a nemes adakozók szíveségéből.

Beiratkozott összesen 190 tanuló, kik 4 kivétellel mind római katolikusok s mindnyájan csak is a magyar nyelvet beszélték. Kétünnen tanult 39, elsőrendűen 114, elégtelenül 23. Igen szembeötlő s csakis a székelyföldi iskoláztatási viszonyokból magyarázható ki, hogy az első osztályban 15 tizenkét-, 17 tizenhárom-, 5 tizenégy-, és 2 tizenöt éves tanuló volt s még a II. osztályban a 17 éves, a IV ik osztályban már éppen a 19 éves tanuló sem ritka.

Helybeli volt 10, csikmegyei 138, háromszékmegeyi 10, a többi Maros-Torda-, Udvarhely-, Kisküküllő-, Torda-Aranyos- és Brassómegeye között oszlik meg.

A *legtűnet- és nővényéletani* észleleteket is közzé teszi az igazgatóság, ki ezen észleleteket vezeti és pedig Junius-hótól Junius-hóig. Kár, hogy ezt ide eldugva és kár, hogy ilyen időszakokban teszi. Felvételi fizetendő díj 4 frt, könytdíj 15 kr.

Irodalom.

— Megjelent és beküldött: „**Magyarozott elemi katechismus**, vagy módszertanilag kidolgozott hitelemzések a rom. kath. népiskolák második osztálya számára. Irta és kiadta Fonyó Pál kalocsa-főmegyei áldozár.

A mű óráról órára módszertanilag kidolgozott hitelemzéseket hoz a II. osztályu gyermekek számára, s minél hiányosabb e tekintetben papnövendékeink gyakorlatias kiképzetése, annál nagyobb szolgálatot tesz kezdő hitelemzőinknek, sőt a már gyakorlottabbaknak is a módszertani vezérkönyv. Emeli az egyes hitelemzések módszertani kidolgozásának értékét, hogy az egyes hitigazságok mindenütt az elemi katekizmus nyomán s mégis elég elemiesen és eléggé gyermek nyelven vannak kidolgozva, és az egyes hasonlatok, példák, érzéketek, hasonlatok, ellentétek, idézetek és szómagyarázatok mindenütt kellő világosságba helyezik a fogalmakat. Mig más művek csakis anyagot szolgáltatnak a hitelemzéshez, mint pl. Nagy Antalnak legújabb megjelent jeles műve: addig itt kész és módszertanilag kidolgozott hitelemzéseket talál a buzgó hitelemző, s még a kiképzésben is teljes tájékozást nyujt e segédkönyv. Az egyes előadásokat mindenütt vallásos intelm zárja be, mi által a tanultaknak a gyakorlati életbe való átvi-

tele czéloztatik; záradékol pedig óráról órára ki vannak jelölve azon kérdések, melyek a hitelemzésben feldolgoztattak s a gyermekek által beemlézendők. A mű elején az „Előszó” elméleti ismereteket nyujt; a egyes felek végén pedig minden tekintetben figyelmet érdemlő „Részletes hitelemzési óraterv” van az előadásokhoz csatolva, melyben hónapról-hónapról s óráról-órára ki van a feldolgozandó tananyag jelölve. Ez annál nagyobb figyelemreméltó, mert a falusi és szállási iskolák számára külön tantervet ad, s így nemcsak a rendes, hanem a rendetlenebb iskolalátogatásnál is teljes tájékozást nyujt, mi által nem egy hitelemző és tanító lesz örvendetesen meglepve és föladatáról ily viszonyok között is tájékozva.

A mű 29 közép negyedretü ivre, 464 lapra terjed s izletes, tiszta és kellemes kiállítása csak becsületére válik a Rudnyánszky-féle hirneves nyomdának. Minden előadás szép initial betűkkel van szedve, a papir szép fehér s igen jó minőségű; a boríték is igen csinosan van kiállítva. A terjedelmes mű bolti ára csak 2 frt, s kik ez összeget szerzőhöz Bajára (Bács m.) előlegesen beküldik, a művet .bermentve kapják. Igen ajánljuk minden hitelemző és tanító meleg pártolásába!

— **A pápa helyzete és utolsó szó a római kérdésben** című röpirat új-évkor megjelent magyar fordításban. A midőn a római kérdés megoldása az egész világot foglalkoztatja, és különösen minket katolikusokat, kik attól egyházunk fejének s Krisztus földi helytartójának az ellenséges hatalomtól való megszabadulását várjuk, a legközelebről s legélelnekben érdekel: ezen röpiratnak jelentőségét nem szükséges külön kiemelni. Csak annyit emlíünk föl, hogy az ama kérdé: előzményeit, eddigi phasesait. jelen stadiumát és megoldásának módzatait a legbehatóbb s legalaposabb adatokkal s ismerettel tárgyalja; hogy a londoni „Times” a párisi nuntiatúrában, a „L'Indépendance Belge” Manning bíbornokban, az olasz „Perzeveranza” pedig a pápai „Osservatore Romano” szerkesztőségben kereste a röpirat íróit, hogy a berlini félhivatalos „Post” ez irta róla: „az irat fényes, azt lehet mondani, czáfolhatatlan módon bizonyítja be, hogy a pápa helyzete tarthatatlan,” végül hogy az „Osservatore Romano,” továbbá az új római kath. világlap, a „Journal de Rome” és más tekintélyes kath. lapok majdnem naponként hivatkoznak reá és idéznek belőle, ugy, hogy méltán szolgálatot vélnék tenni a katholicismus ügyének annak magyar fordításban való közreboesítésével. A röpirat, 4—5 ivre terjed és ára **60 kr.** o. é., előfizetéses megrendelések a „Magyar Korona” szerkesztőséghez (Budapest, Hungária-szálló) küldendők.

— Megjelent az „**Uj magyar Sion**” egyházi-irodalmi folyóirat tizenkettedik évfolyamának deczemberi (144.) füzeté a következő tartalommal: Az egyház jogosan szentesít uj hititani szölamokat. Dr. Komlósy Ferencztől. — A zsidókérdéshez. (Történelmi reflexiók.) Szentimreytől. — A magyar egyház napjai. — A tournai-i kiadások. — Ballerini Antal S. J. Dr. Horváth Ferencztől. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Tartalom. Megjelen Esztergomban. Szerkeszti: Zádori János. Ára egész évre 6 frt. — Megjelent „**Isten igéje szentbeszédekben**”. VII. évfolyam. I. füzet. Tartalma: Ujév ünnepére: A jó szándékról. — Vízkereszt napjára: Azon lelkiületről, melylyel az Üdvözítőt keresnünk kell. Víz. u. I. vasár. A megszentelő malasztrol. — Víz. u. II. vasár. A házasságról. — Jézus nevenapjára: Jézus Isten, Megváltó és Király. — Víz. u. III. vasár. A jó cselekedetek szükségességéről. — Víz. u. IV. vasár. Az egyház isteni mű. — Szerkeszti Molnár János esztergom-vizivárosi plébános. Ára egész évre 2 frt. —

— Megjelent „**Jézus sz. Szívének Hirnöke**.” Tizenhatodik évfolyam. 1882. januári füzet. Szerkeszti és kiadja Molnár János esztergom-vizivárosi plébános. Ára egész évre 2 frt. — Tartalma: Felhívás előfizetésre. — Paray-le-Monial. (Költemény.) — A sz. Szív dicsősége. — A sz. Szív kincsei. — Hogyan kell szervezni a sz. Szív-társulatot s az Ima-apostolságot? — A januári általános imaszándék. A második iv: A „Jézus sz. Szívének diadala korunkban” című munka 7-ik ivé. —

— Megjelent a „**Fiume**” kereskedelmi, tengerészeti és társadalmi lap 1-ső száma. A magyar tengerparti városban magyar és olasz nyelven megjelenő lap ára egy évre 4 frt. Megjelenik havankint kétszer. Melegen ajánljuk.

— Megjelent a „**Bécsi Magyar Ujság**” a külföldi magyar-és osztrák-magyar-egyletek egyetemes közlönye. I. évfolyam, 1-ső szám. Meg-

jelenik minden hó 1-én és 16-án. Megrendelhető Bécsben III. Löwengasse 3. Ára egész évre 4 frt.

— Megjelent „**A nagyszobeni magyar dalkör évkönyve**“ 1881. évre. Kiadja az igazgató választmány. Működő tagja van ezen körnek 150, tiszteletbeli tagja 2, alapítógát 1.

A napi események köréből.

— Török Antal alsó-fehérmegyei árvaszéki elnök és világi gondnok ur a gy-fehérvári rom. kath. gymnasium és finövelde iránt többszöri meglátogatásával nevelés oktatási érdeklődését nemcsak a mult évben tanusította, hanem az ujév kezdetén is jótékonytárgyat kívánt gyakorolni, Szabó István gymn. tanár legujabban kiadott „**Gyertyaszentelés**“ című füzetéből 28 példányt bocsátván az előjáráság rendelkezésére szegény és jó magaviseletű finöveldei tanulók közt való kiosztás végett. A szép tett önmagában hordja dicséretét.

— Halálozás. Mélyen megilletődve és legőszintébb fájdalommal vettük a megdöbbentő gyászhirot, mely a kitünően művelt társadalmi férfinak, az utólérhetlenül kedves és nemeskeblű emberbarátnak, a páratlan buzgalmu és esztatlanul közszeretetlen álló lelkipászornak ft. *Agoston* Károly cz. főesperes, gy.-sz.-miklósi latin szert. plébánosnak tödőbb okozta váratlan és rövid szenvedés után nem remélt gyorsasággal bekövetkezett haláláról értesített. Ó azon keveseknek egyike vala, kikről a szó legteljesebb értelmében elmondhatók az isteni Mester ama szavai: „*Hic est verus Israelita, in quo dolus non est.*“ — Gyászravatala fölött agg főpásztorával együtt az egész erdélymegyei papság hullatja a legőszintébb részvét forró könnyeit, s egy megszentelt közös fájóérzelemben összeolvadó szívvvel rebegi az oly kedves elhuryt felé: „*Isten veled!*“ Igen „*Isten veled!*“ kedves és feledhetlen „*Károly bácsi!*“ sajtó fájdalomunkat, melyet oly váratlan távozásod okozott szerető lelkünknek, csak az az édes öntudat enyhítheti, hogy „*bonum certamen certasti, cursum certando consummasti; in reliquum reposita est corona iustitiae, quam reddet Deus in illa die diligenti tibi.*“ — Drága halottunk született 1819. okt. 25-én; pappá szenteltetett 1843. aug. 1-én; meghalt 1882. jan. 9-én. *Requiescat in pace!* —

— A ringszínházi szerencsétlenség után bizonyára minden emberben azon kérdés veti fel magát, mily módon volna lehetséges a netalán lakásán kitörő tüzet leggyorsabban és legbiztosabban eloltani? E kérdés megfajtése — egy vegyész közlése szerint — igen egyszerű. Birunk ugyanis oly tűzoltó készülékkel, mely biztosan és gyorsan hat; csakhogy egyszerűsége daczára még kevés ember ismeri annak hatását. — Ez a szikviz! — A benne létező szénsav a lángot rögtön képes eloltani, keletkezzék az petroleum, gáz, zsiradék vagy bármilyen anyag meggyulása által. Bárki tehet ez irányban kísérleteket és a gyors hatásról meg fog győződni. Ezt figyelmen kívül hagyni, főképp nagy város-

sokban, kár volna; néhány palaczk sodavizet mindenki tarthat házában. — Megjegyzendő azonban, hogy ez is teljes hatással csak 8—14 napig bír.

— Kiközségi gyűlés A kolozsvári rom. kath. hitközség képviselőtestülete folyó hó 8-án délelőtt tartotta meg rendes közgyűlését. Az elnöki tisztet dr. Éltés Károly plébános, a jegyzőt Elekes András teljesítették. Elnök a közgyűlést megnyitván, a pénztárnok előterjesztette a választmány által már átvizsgált költségelőirányzatot, melyet a közgyűlés minden vita nélkül egyhangulag elfogadott. Ugyancsak a pénztárnok tett jelentést, hogy Lönhárt Ferencz segédpüspök ur a kolozsvári kőkereti iskola javára tett alapítványát 405 frttal befizette, mely nagylelkű tényéért a közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét. A közgyűlés a másodgondnok és alpénztárnok fizetéseit 150 frtról 300 frtra emelte fel. Az óvári szt. Ferencz rendi szerzet megkeresése következtében a viilám által megrongált torony helyreállítási költségeire a közgyűlés 50 frt. segélyt szavazott meg. Felolvastatott a püspök ur ő exjának átirata, mely szerint a városi rom. kath. leányiskolájánál Bartha Paulin nyugdíjaztatása következtében megürült tanítónői állomásra Péterf Mari neveztetett ki. A választmány ajánlata értelmében a képviselő testület tagjaivá egyhangulag megválasztottak Cseh Lajos, Girsik János, Weisel Antal, Mák Ferencz, Balázs J., Gazda Dénes, Bándi Vazul, Pachinger M., Kerekes József és Orbai Lajos. Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Polcz R. és dr. Salamon József tagokat kiküldvén, a közgyűlést feloszlatta.

— Az irodalmi társulat pénztárába fizettek: Bencke Lajos, elf. 1881-re 2 frt. Péterfi Lőrincz, elf. 1881-re 1 frt. Andrásy Sándor, elf. 1881-re 1 frt. Györffy Iván, elf. 1881-re 1 frt. Schenk József, ptg. 1881-re 5 frt, Fábrián Sándor rtg. 1881-re 2 frt. Kolosy Antal, elf. 1881-re 4 frt. Cserni Béla, rtg. 1881-re 2 frt. Kapatán Márton, ptg. 1881-re 5 frt. Balogh Ignác, rtg. 1881-re 2 frt. Fröhlich Gyula, elf. 1881-re 2 frt. Könczey Sándor, rtg. 1881-re 2 frt. Mihelyes Zsiga ptg. 1879-re 5 frt. 1880-ra 5 frt, 1881-re 5 frt. Beke Antal, ptg. 1878-ra 1 frt 50 kr. 1881-re 5 frt. Fogarasy János. rtg. 1881-re 2 frt. Csiki János, ptg. 1881-re 5 frt. Bárbu Miklós elf. 1880-ra 2 frt. Dr. Mohay Sándor, ptg. 1881-re 5 frt. Ágoston Károly, ptg. 1881-re 1 frt 25 kr, 1882-re 3 frt 75 kr. Antal József, rtg. 1881-re 2 frt. Bartok Lajos, elf. 1879-re 3 frt 1880-ra, 4 frt 1881-re 3 frt. Bakk Endre, ptg. 1881-re 4 frt. Ávéd István, elf. 1880-ra 4 frt, 1881-re 4 frt. Iszekutz János, ptg. 1878-ra 1 frt 25 kr, 1879-re 5 frt, 1880-ra 5 frt, 1881-re 5 frt. Károly Sándor, ptg. 1881-re 5 frt. Novák Ferencz, elf. 1880-ra 2 frt, 1881-re 3 frt. Fodor László, rtg. 1879-re 50 kr, 1879-re 1 frt, 1880-ra 2 frt, 1881-re 2 frt. Möller Ede, ptg. 1882-re 5 frt. Balás Ferencz, elf. 1881-re 1 frt, 1882-re 3 frt. Ágoston Antal, rtg. 1879-re 2 frt. Filip György, elf. 1881-re 4 frt. Gál Miklós, elf. 1881-re 1 frt. Zsigmondi Imre, elf. 1879-re 4 frt, 1880-ra 4 frt, 1881-re 4 forint.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Szerkesztőbizottság. Felelős szerkesztő: BIRÓ BÉLA. Szerkesztőtársak. BALOGH IGNÁCZ, CSERNI BÉLA, FÁBIÁN SÁNDOR, Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Nyomatott a püsp. lyc. gyorsajtóján Gyulafehérvárott. (Klüger B.-nál.)